

Soru 1

Bir esnafın kendisinden alışveriş yapan kişileri kandırmaması görünüşte ödevine uygun bir davranıştır. Bunu müşteri kaybetmemek düşüncesiyle yapıyorsa bu davranışın Kant'a göre ahlaki bir değeri yoktur. Eğer başkalarını kandırmanın ahlaki olmadığını düşünerek yapıyorsa ancak o zaman ahlaki değeri olan bir davranışta bulunmuş olur.

Buna göre Kant için bir davranışın ahlaki değeri olmasının koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutluluğu amaç edinmesi
- B) Sonucunda yarar sağlaması
- C) Bireyin çıkarlarını koruması
- D) Ödevden dolayı yapılmış olması
- E) Toplumsal değerlere uygun olması

Soru 2

Kant şöyle diyor: "Yalnızca korkuyla iyi davranan bir insan, erdemli olamaz. Sadece bencil ve ihtiyatlı olur. Yalnızca kendi kurtuluşu için iyilik yapan biri iyi değildir."

Buna göre Kant'ın ahlak görüşü hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenirse doğru olur?

- A) Kendi sezgine uy ki, hem kendin hem de başkası için iyi olanı yapmış olarsın.
- B) İyi olan eylem, ödevi koşulsuz olarak gerçekleştiren eylemdir.
- C) Bütün ahlaksal değerler bir takım soyutlamalar, hayaller ve saplantılardan ibarettir.
- D) İnsan doğasına yaraşan; güçlü, korkusuz, acımasız olmaktır.
- E) Her eylemde olabildiğince çok insanın, olabildiğince çok yararı göz önüne alınmalıdır.

Soru 3

18. yüzyıl felsefesinde Descartes'ın etkisi yadsınamaz. Onun düşüncelerinin etkisinin yaşadığı dönemle sınırlı olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle 18. yüzyılı anlamak için kendinden önceki yüzyılları da anlamak ve değerlendirmek gerekir.

Buna göre aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) 18. yüzyıl felsefesini anlamak için 17. yüzyıl felsefesini anlamak gerekir.
- B) 18. yüzyıl felsefesi önceki yüzyıllardan bağımsız olarak gelişmiştir.
- C) 17. yüzyıl felsefesi sonraki dönemleri çok fazla etkilemiştir.
- D) 18. yüzyıl felsefesini anlamak demek felsefeyi anlamak demektir.
- E) 18. yüzyıl düşünürlerinden biri de Descartes'tır.

Soru 4

18- 19. yüzyıl birçok alanda gelişmelerin yaşandığı, felsefeden politikaya, ekonomiden toplumsal yaşama birçok alanda farklı bakış açılarının geliştirildiği bir dönemdir. Aydınlanma çağı olarak adlandırılan bu dönemde matbaa sayısındaki artış ve yazın alanındaki özgürleşmeyle beraber felsefe, edebi eserler aracılığıyla halk arasında yayılmıştır. Bu dönemde akla verilen önem bilim ve teknoloji alanında gelişmeler yaşanmasını sağlamış, bu gelişmeler de yine felsefeyi beslemiştir.

Buna göre 18.yüzyıl felsefesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Farklı alanlardaki gelişmeler felsefenin konusu etkilemiştir.
- B) Düşünceyi sınırlayan otorite ve dogmalara karşı durulmuştur.
- C) Bilim insanı yanı sıra aydın ve yazarlar sınıfı oluşmuştur.
- D) Sanat, felsefe ve edebiyatta önemli eserler verilmiştir.
- E) Kutsal metinlerin doğruluğu merkeze alınmıştır.

Soru 5

J.J.Rousseau "İnsan özgür doğar oysa her yerde zincire vurulmuştur." sözüyle siyaset felsefesinin hangi problemini ele almaktadır?

- A) Meşruiyetin kaynağı
- B) Birey ile devlet ilişkisi
- C) Egemenliğin kullanılış biçimleri
- D) İktidarın kaynağı
- E) Sivil toplumun ne olduğu

Soru 16

Rousseau'ya göre insanların tarım ve özel mülkiyetin ortaya çıkışından beri özgür yaşama koşulu bir araya gelip kendi iradeleriyle bağlandıkları bir devlet kurmalarıdır. Bu genel bir uzlaşıdır.

Bu parçadan aşağıdaki ifadelerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Devletin doğal olarak var olduğu
- B) Devletin toplum sözleşmesi ile ortaya çıktığı
- C) Devletin bir hizmet organı olduğu
- D) Devleti toplumun ileri gelen belirli bir kesiminin oluşturduğu
- E) Devlet kurmanın kutsal bir görev olduğu

Soru 17

Bilimsel gelişmeler Batı'da bilgiye olan bakışı değiştirmiştir. 17. yüzyılda bilimin yöntemi felsefeye uygulanmaya başlanmış, 18. yüzyılda ise akıl ile temellendirilmiş doğru bilgiler aranmıştır. Filozoflar, bu açıdan bilginin doğasına yönelik düşünceler ortaya koymuşlardır. Bu dönem epistemolojisinin temel problemi bilginin ne olduğu ve ona nasıl ulaşılacağıdır. Bilginin kaynağı konusunda öne çıkan üç görüş ise rasyonalizm, empirizm ve kritisizm olmuştur.

Bu parçaya göre 18. yüzyıl filozoflarının aşağıdaki konulardan hangisi üzerinde hemfikir oldukları söylenebilir?

- A) Bilgiye ulaşmanın mümkün olduğu
- B) İnsan bilgisinin sınırsız olduğu
- C) İnsan zihninin boş bir levha gibi olduğu
- D) Tüm bilgilerin deneyimle başlamış olduğu
- E) Bilginin deneyimle değil, doğuştan geldiği

Soru 18

Kant "Pratik Akıl Eleştirisi" eserinde şöyle der: "Ahlâk yasasına duyulan saygı, düşünsel bir nedenin uyandırdığı bir duygudur ve bu duygu tamamen a priori bildiğimiz ve zorunluluğunu doğrudan doğruya kavrayabildiğimiz tek duygudur."

Buna göre Kant, ahlak yasasını aşağıdaki hangi temele dayandırmaktadır?

- A) Akıl
- B) Fayda
- C) Duygusal gelişim
- D) Davranış
- E) Kültür

Soru 19

Kant, insan zihninin yalnızca kavram ve kategorileri aracılığıyla kendilerine bir yapı kazandırdığı fenomenleri bilebileceğini, bunun ötesine geçerek şeylerin kendilerini bilemeyeceğini söyler. İnsan bilgisi duyu deneyinin dünyasıyla sınırlıdır ve nesneler ancak insan zihninin yapısına uyduğu için bilinebilir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan bilgisi sınırlı bir yapıya sahiptir.
- B) Metafizik alana dair bilgi imkânsızdır.
- C) Bize görünen dünya en yüksek gerçekliktir.
- D) İnsan zihni deneyim alanını aşan bir şeyin bilgisine sahip olamaz.
- E) Bilgi edinme sürecinde insan zihni aktiftir.

Soru 20

"İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme" adlı kitabında aklın içini tamamen boşaltan ve onu sadece bir bilgi edinme yetisine indirgeyen Locke, aklın doğuştan getirdiği teorik ya da pratik hiçbir ilke bulunmadığını söyler. Zihin boş bir levhadır ve işleyeceği malzemenin temini bakımından deneyime bağlıdır.

Buna göre Locke aşağıdakilerden hangisini kabul etmemektedir?

- A) Kesin bilgiyi
- B) Algısal bilgiyi
- C) Apriori bilgiyi
- D) Tekillerin bilgisini
- E) Bilimsel bilgiyi

Soru 6

"Köklü bir düşünceye sahip olan bir kimse düşüncesinin yanlış olabilemesi olasılığını ne kadar istemeden kabul etse de şunu bilmez: Kendi fikri ne kadar doğru olursa olsun eğer tamamen, sık sık ve korkusuzca tartışılmazsa ona canlı bir gerçek değil, ölü bir dogma olarak inanılır."

J. S. Mill'e ait bu parçada vurgulanan temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir fikrin dogmamalaştırılmaması o fikrin eleştirilmesine bağlıdır.
- B) Her fikir zamanla eskiyecek ve kalıplaşacaktır.
- C) Fikirlerin doğruluğu köklü olmasına bağlıdır.
- D) Bazı fikirler eleştirilmeden kabul edilmelidir.
- E) Eleştiri ölçülü ve yerinde yapılırsa yararlıdır.

Soru 7

18. yüzyıl felsefesi aklın doğayı/evreni açıklayabileceği görüşüne yaslanır. Akla duyulan bu güvenin temelinde, "Düşünüyorum, o halde varım." önermesiyle ulaşılan kesin bilgilerin kaynağında aklın olduğu iddiası vardır. Dolayısıyla gerçekliğe ve ona bağlı tüm varlıkların bilgisine akla ulaşılabilir.

Bu parçada aşağıdaki filozoflardan hangisinin 18. yüzyıl felsefesi üzerindeki etkisi söz konusu edilmiştir?

- A) Kant B) Spinoza C) Aristoteles D) Descartes E) Popper

Soru 8

Aşağıda verilen durumlardan hangisi Kant'ın ödev ahlakı anlayışıyla örtüşmektedir?

- A) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, arkadaşlarıma hava atmak için hemen suya atladım. İyi yüzme biliyorum, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.
- B) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, salondaki cankurtaran olduğum için suya atladım ve çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.
- C) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, çocuğu kurtarmak amacıyla suya atladım ama çocuk paniğe kapıldığı için havuzdan dışarı çıkarmayı başaramadım.
- D) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, Tanrı'nın hayrını kazanmak için hemen suya atladım, yüzme bilmiyorum çok şükür havuz derin değilmiş, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.
- E) Spor salonunda havuza bir çocuk düştü, babası olduğum için hemen suya atladım iyi yüzme biliyorum, çocuğu havuzdan dışarı çıkardım.

Soru 9

18 - 19. yüzyılda düşüncelerin oluşturulması ve bunların aktarımı felsefenin dışına çıkmış, sanat ve edebiyatla yeni anlatım yöntemlerine başvurulmuştur. Filozof ve aydınlar eserlerinde akıl, deney, ilerleme, siyaset, insan hakları, adalet, eşitlik gibi kavramları ele almışlardır. Bu dönem yapılan entelektüel tartışmalar gazete ve dergilerde yayımlanmış, kitap olarak basılmıştır. Yapılan tartışmaların toplumun tüm katmanlarına yayılması Fransız İhtilal'ine giden yolu açmıştır.

Bu parçadan hareketle 18 - 19. yüzyıl felsefesi için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Toplumu ilgilendiren konular ele alınmıştır.
- B) Edebi eserlerde felsefi sorunlara yer verilmiştir.
- C) Felsefenin halk arasında yaygınlaşmasına katkı sağlamıştır.
- D) Büyük toplumsal hareketlere sebep olmuştur.
- E) Kullanılan ağır dil eserlerin anlaşılmasını zorlaştırmıştır.

Soru 10

J. Locke, insan zihnine bilgilerin nereden geldiğini, zihnin nasıl dolduğunu ya da donatıldığını sorar. "Aklın ve bilginin bütün malzemelerine zihin nereden ve nasıl sahip olur?" sorusuna tek bir sözcükle cevap verir: "Deneyden." Ona göre, bütün bilginiz deneyde temelini bulur ve kendisini deneyden türetir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsanın bilgisinin kaynağı tecrübelerdir.
- B) Zihnimizde deneyimden bağımsız bilgi yoktur.
- C) Akıl yürütme yetisi deneyimle kazanılır.
- D) Bilinen her şey sonradan kazanılmıştır.
- E) Zihinde bulunan bazı kavramlar doğuştandır.

Soru 21

J. J. Rousseau, "Toplum Sözleşmesi" eserinde "Doğal yaşama hâinden toplum düzenine geçiş, insanda çok önemli bir değişiklik yapar. Davranışındaki içgüdünün yerine adaleti koyar, daha önce yoksun olduğu değer ölçüsünü verir ona. Ancak ödevin sesi iç tepkilerin, hak da isteklerin yerini alınca o güne kadar yalnız kendini düşünen insan başka ilkelere göre davranmak, eğilimlerini dinlemezden önce aklına başvurmak zorunda kalır. İnsan, bu durumda doğadan sağladığı birçok üstünlüğü yitirse de öylesine büyük yararlar elde eder, yetileri öylesine işleyip gelişir, düşünceleri açılır, duyguları soylulaşır, baştan başa ruhu öylesine yükselir ki yeni durumun yarattığı kötülükler onu çoğu kez toplum öncesi durumdan da aşağı dereceye düşürmeseydi kendini bu durumdan bütün bütün çekip kurtaran ânı durmadan kutlaması gerekirdi." demiştir.

Parçaya göre, aşağıdakilerden hangisi doğal yaşamdan toplum düzenine geçişin bir sonucu olamaz?

- A) Aklın davranışlar üzerinde belirleyici olması
- B) İnsanın değer ölçütleri kazanması
- C) Bencil isteklerin geri plana atılması
- D) Duygu ve yeteneklerin gelişmesi
- E) Davranışların içgüdülere göre şekillendirilmesi

Soru 22

J. J. Rousseau'ya göre insanlar haksızlık durumlarına çözüm olması için zorunlu olarak toplumsal sözleşme yapmıştır. Böylece insanlar özgürlüğe kavuşacağını sanarak zincirlerine koşmuştur. Artık insandaki tek kötülük kendi kendine yaptıklarıdır.

Bu parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan özgür olduğunu düşünür ama tutsak olarak yaşar.
- B) İnsan, özgürlüğe başkalarının tercihleri sonucu ulaşır.
- C) İnsan belirlenmiş bir varlık olduğu için özgür olamaz.
- D) İnsan yaşarken zincirlerini kırarak özgürlüğüne kavuşmuştur.
- E) İnsan ve diğer canlıların özgürlüğünden bahsetmek mümkün değildir.

Soru 23

"Doğa, insanı iki egemen efendinin, haz ve acının hâkimiyeti altına yerleştirmiştir. Ne yapacağımızı gösterdikleri kadar ne yapmamız gerektiğini de yalnız onlar belirler. Bir yanda doğru ve yanlış ölçütü, diğer yanda neden ve sonuçlar zinciri onların hükmüne bağlanmıştır. Her yaptığımızda, her söylediğimizde ve her düşündüğümüzde bizi yönetirler. Haz ve acıdan kaçmak için sarf ettiğimiz her çaba, sadece onları göstermeye ve onaylamaya hizmet edecektir."

Bentham'a ait bu metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanın etik varoluşu haz ve acıdan uzaklaşmasına bağlıdır.
- B) İnsan belirlenmiş bir doğaya sahip değildir.
- C) İnsan davranışlarının temelinde haz ve acı vardır.
- D) İnsan özgürlüğünü, doğasından kaçmak için sarf ettiği çabayla gerçekleştirecektir.
- E) İnsan eylemlerinde temel alınabilecek nesnel bir ilke yoktur.

Soru 24

18 - 19. yüzyıl genel anlamda bilim, teknik, sanat ve felsefe gibi pek çok alanda ürünlerin ortaya konulduğu bir dönemdir. 15. yüzyıla başlayan bilim ve teknik alanındaki gelişmeler yeni bir ekonomik sistem ortaya çıkarmıştır. Bu yeni sistem; yeni bir kültüre yol açmış, yönetim biçimlerini etkilemiş ve değişime zorlamıştır. Sistemle birlikte insanların istek ve ihtiyaçları değişmiştir. Dolayısıyla düşünürler hayatın dinamiklerini açıklayacak ve toplumsal düzeni daha iyi taşıyacak fikirler üretmeye çalışmışlardır.

Bu parçadan hareketle 18 - 19. yüzyıl felsefesinin aşağıdaki konulardan hangisi üzerinde daha çok durduğu söylenebilir?

- A) Bilim B) Siyaset C) Sanat D) Ahlak E) Din

Soru 11

Locke "İnsan Zihni Üzerine Bir Deneme" adlı eserinde şöyle der: "Bütün ideler duyumdan ya da düşünümünden gelir. Öyleyse zihnin bütün öz niteliklerden yoksun, hiçbir idesi olmayan özel deyimle "boş levha" olduğunu düşünelim; bu zihin nasıl donatılacaktır? İnsanın o devingen ve sınırsız imgeleminin hem de sınırsız bir değişiklik içinde ona işlediği bu geniş birikim nereden geliyor? Zihin, aklın ve bilginin bütün gereçlerini nereden edinmiştir?"

Bu parçada felsefenin aşağıdaki alanlarından hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Varlık felsefesi
B) Bilgi felsefesi
C) Sanat felsefesi
D) Siyaset felsefesi
E) Ahlak felsefesi

Soru 12

Montesquieu; yasaların ve olayların mahiyetinden kaynaklanan zorunluluklar olduğunu savunur. Ona göre yasaların nesnel bir yönü vardır, asla yöneticilerin keyfi tutumlarından kaynaklanmaz. Yasalar maddi ve manevi unsurlar tarafından belirlenir.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi filozofun bu görüşüyle çelişmektedir?

- A) Yasalar, belirli nedenlerin sonuçları olarak ortaya çıkarlar.
B) Halkın yaşama koşulları, örf ve adetler yasaları belirler.
C) Yöneticiler, kendi çıkarlarına uygun yasalar ortaya koyarlar.
D) İklim, toprakların zenginliği ve büyüklüğü yasaları belirler.
E) Yasalar rastlantıların değil belirli zorunlulukların sonucudur.

Soru 13

Kant bilginin kaynağına ilişkin görüşünü; "Görüşüz kavramlar boş, kavramsız görüler kördür." sözüyle açıklar.

Buna göre bilgilerimizin kaynağı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Tecrübe
B) Sezgi
C) Duyu verileri
D) Akıl ve deney
E) Sezgi ve akıl

Soru 14

John Locke, "İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme" adlı eserinde Tanrı, evren, ruh, madde gibi konularda düşünmeden önce yapılması gereken ilk işin insanın bilme yetisinin ele alınması olduğunu ve özne olarak neyi bilip neyi bilemeyeceğimizin araştırılarak bilginin sınırlarının saptanması gerektiğini belirtmiştir.

Parçaya göre öncelikli araştırılması gereken konu aşağıdaki alanlardan hangisi ile ilgilidir?

- A) Epistemoloji B) Metafizik C) Ontoloji D) Etik E) Estetik

Soru 15

18.yüzyılda Aydınlanma sadece dine ve geleneğe değil, siyasi otoriteye de başkaldırarak devlet karşısında bireyin haklarını genişletmeyi amaçlamıştır. Dolayısıyla siyasette ve ekonomide liberalizm etkili olmaya başlamıştır. Ancak talep edilen ortam yine sağlanamamıştır. Buna tepki olarak 19. yüzyılda eşitliği temel alan sosyalizm doğmuştur. 19. yüzyıl liberalizm ile sosyalizmin çekiştiği bir ideolojiler çağı olmuştur.

Bu parçadan, aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) 18-19. yüzyılda birbirine karşı görüşler ortaya çıkmıştır.
B) Aydınlanma döneminde mükemmel düzen arayışı içine girilmiştir.
C) 18. yüzyılda devlet karşısında bireyin konumu güçlendirilmeye çalışılmıştır.
D) 19. yüzyılda yeni ideolojiler oluşturulmuştur.
E) Aydınlanma döneminde bireyin mutluluğu otoritelere itaatte görülmüştür.

Soru 25

I. Bireysel ve toplumsal olarak Batı'da aydınlanmanın yaşandığı dönemdir.

II. Bu dönem filozofları, daha çok siyaset, ahlak ve bilgi alanında düşünceler geliştirmiştir.

III. Antik Yunan felsefesinin etkisinde akıl, iman ve inanç konuları tartışılmıştır.

Verilenlerden hangileri 18 - 19. yüzyıl felsefesinin özellikleri arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

Soru 26

J. Locke'un "İnsan Zihni Üzerine Bir Deneme" adlı eserinde vurgulanan bilginin deneyim yoluyla elde edildiği görüşü felsefenin hangi problemi ile ilgilidir?

- A) Bilginin Değeri B) Bilginin kaynağı C) Bilginin ölçütü
D) Bilginin güvenilirliği E) Bilginin Sınırı

Soru 27

Bu dönemde Fransız İhtilali ve Sanayi İnkılabı gerçekleşmiş ve buna bağlı problemler tartışılmıştır. Özgürlüğü engellediği düşüncesiyle siyasi ve dinî otoritelere karşı gelinmiş ve düşünce özgürlüğü desteklenmiştir. Akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır.

Verilen bilgiler aşağıdaki hangi dönem felsefesine aittir?

- A) MÖ 6 - MS 2. yüzyıl felsefesi B) MS 2 - MS 15. yüzyıl felsefesi
C) 15 - 17. yüzyıl felsefesi
D) 18 - 19. yüzyıl felsefesi E) 20. yüzyıl felsefesi

Soru 28

Rönesans ve Aydınlanma dönemleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Aydınlanma dönemi, Rönesans düşüncesinin ortaya çıkma sebebidir.
B) Her iki dönemin özelliklerinden biri de gelenekçiliktir.
C) Rönesans Aydınlanmanın sonucudur.
D) Her ikisinin temel özelliği akılcılıktır.
E) Rönesans dinî bir değişimi ifade ettiği için Aydınlanmanın karşıtıdır.

Soru 29

Aydınlanma felsefesi, düşüncelerini geniş çevrelere benimsetebilmek için, bilimin kesin anlatımı yerine her türlü yazı şekline başvurur. Düşünürleri de sistemli düşünüp çalışan filozoflar değil, daha çok Locke ve Voltaire gibi büyük yazarlardır. Bunlar yazılarında ulusal dillerini kullanmakla düşüncelerinin geniş çevrelere de yayılmasını sağlamışlardır. Bu düşünceler dergilerle, toplantılardaki tartışmalarla, ödüllü yarışmalarla, genel kitaplıklarla ve felsefe ile sıkı bir işbirliği yapan edebiyatla geniş çevrelere yayılmıştır.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Aydınlanma döneminde filozof yoktur.
B) Aydınlanma döneminde felsefe ile edebiyat birlikte gelişmiştir.
C) Aydınlanma felsefesinin temel amacı edebi zenginlik sağlamaktır.
D) Aydınlanma döneminde yazarlar filozofların yerini almıştır.
E) Aydınlanma döneminde sadece dar bir tabaka aydınlatılabilmektedir.

Soru 30

- I. Hümanizm
II. Fransız İhtilali
III. Reform Hareketleri

Yukardakilerden hangileri 18. yüzyıl felsefesinin etkisiyle ortaya çıkmıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

AÇIK UÇLU**Soru 1:**

Ansiklopedi, elbette herhangi bir bilgi kitabından daha çok bir şeydir, onun birçok maddesi insanı doğaüstü ön yargılarından kurtarmak ve yaşamda ussal düşünceyi ve bilimsel kavrayışı egemen kılmak gibi bir eğilimle yazılmıştır hatta insanları bilinçlendirmek adına Ansiklopedi perdesinin arkasına gizlenilmiştir. Ansiklopedicilerin en önemli özelliği, en çetrefil konuları herkesin anlayabileceği bir apaçıklıkla anlatma ustalıklarıdır. Bu koca yapıtta her bilgi en sıradan insanın bile anlayabileceği yalınlıkla verilmiştir. Ansiklopedinin yaratıcısı Diderot aydınlanma düşüncesinin ve XVIII. yüzyıl maddeciliğinin önemli isimlerindendir.

Yukarıda verilen metinden hareketle "18. ve 19.yy felsefesi ahlak siyaset bilgi gibi temel alanlara yönelmiştir ve toplumsal bir dönüştürücü olma işlevini de görmüştür. Bu açıdan bakıldığında Diderot gibi aydınlanmacı filozoflar aslında aydınlatmacı olmuşlardır." görüşünü açıklayınız?

Soru 2:

İyi dememiz gereken şey, her akıl sahibi insanın yargısında arzulama yetisinin bir nesnesi, kötü de herkesin gözünde nefretin bir nesnesi olmalıdır. Dolayısıyla bir konuda yargıda bulunma, duyudan başka akıl da gerektirir. Yalanın karşısına konan doğruluk için bu böyledir, şiddetin karşısına konan adalet için de öyle. Ama biz, herkesin iyi demesi gereken bir şeye kötü de diyebiliriz. Ameliyat olacak biri, şüphesiz bunu kötü bir şey olarak duyar; fakat akılla o da, herkes de buna iyi diyecektir. Bununla birlikte, barışsever insanlara takılmak, onları tedirgin etmekten zevk alan birine, sonunda günün birinde iyi bir dayak atıp haddini bildirirlerse, bu şüphesiz kötü bir şeydir, ama bunu herkes onaylar ve kendi içinde iyi sayar. Üstelik dayacı yiyen bile, kendi akıyla, hakkın yerini bulduğunu teslim etmelidir.

Immanuel KANT'ın "Pratik Aklın Eleştirisi" adlı eserinden alınan yukarıdaki metni okuyunuz ve aşağıdaki soruyu cevaplayınız.

Metne göre davranışları iyi ya da kötü olarak nitelendirmede aklın ve duyguların rolü nedir?

Soru 3:

"Kant'a göre içimizde kesin bir şekilde varlığını hissettiğimiz bir ödev duygusu vardır. O 'Yapmalısın, etmelisin' şeklinde kesin buyruklarla varlığını belli etmektedir.

...
Kant hazırcılar ve faydacılardan tamamen farklı olarak ahlaklılığın özünü, yapmış olduğumuz eylemin sonucunda değil, motifinde, yani niyetimizde bulur. Kant'ın ünlü sözü ile 'Evrende, hatta evrenin dışında mutlak olarak iyi diye adlandırılacak tek birşey vardır: O da iyi niyettir.' O halde saf iyi niyete dayanan ve ödev duygusundan doğan eylemler, sonuçları ne olursa olsun, ahlaki eylemlerdir." *Felsefeye Giriş* - Prof. Dr. Ahmet ARSLAN
Banka hesabınızdan para çekiyorsunuz ve eve gittiğinizde banka görevlisinin size fazla para verdiğini fark ediyorsunuz. Akşam yapılacak kontrollerde bunun ortaya çıkacağını bildiğiniz için bankaya giderek fazla yapılan ödemeyi görevliye teslim ediyorsunuz.

Böyle davranan bir kişinin eylemi Kant'a göre neden ahlaki değildir?

BOŞLUK DOLDURMA

- 1-.....'ın ahlak felsefesinin temelinde "ödev" kavramı vardır.
- 2-Hegel, oluşum ve değişimi..... yasaya göre açıklar.
- 3-Montesquieu'ya göre iki toplum arasındaki ilişkiyi düzenleyen hukukadevlet içindeki siyasi ilişkileri düzenleyen hukukave kişiler arası ilişkileri düzenleyen hukukadenir.
- 4-Rousseau; egemenliğinait, bölünemez, devredilemez ve toplumun yararına olduğu görüşündedir.

- 5.Batıda aydınlanmanın yaşandığı dönem.....felsefesi olarak adlandırılır.
- 6-İnsan aklının ön plana çıkarıldığı aydınlanma dönemine.....da denir.
- 7-18.yy-19. yy felsefesine etki eden iki önemli olay.....vedir.
- 8-18.yy-19. yy felsefesinin oluşmasında 15.yy-17. Yy felsefesindeki.....hareketi etkili olmuştur.
- 9-18.yy-19. yy felsefesinde, felsefe ile.....iç içedir.
- 10-Kant'a göre bilginin kaynağı.....vedir.
- 11-Locke bilginin kaynağı konusundaakımını benimsemiştir.
- 12-Yasama yargı ve yürütmenin ayrı ellerde toplanmasınadenir.
- 13-Kant'ın ahlak anlayışıahlakı olarak adlandırılır.
- 14-Hegel'de karşıtların çatışarak birleşip yeni şeyler oluşturmayayöntem denir.

DOĞRU YANLIŞ

Soru	Doğru	Yanlış
1-Aydınlanmayı tanımlamak için kullanılan, Aklını kullanma cesaretin göster sözünü söyleyen filozof Kant tır.		
2-18.yy-19. yy felsefesinin en önemli filozoflarında biri Descartes'dir		
3- Fransız devrimi 18.yy-19.yy felsefesine etki eden en önemli olaydır.		
4- 18.yy-19. Yy felsefesine arkhe problemi filozoflarca ele alınan en önemli problemdir.		
5- 18.yy-19. Yy felsefesinde akla güven duyulmuş ve akılcı düşünce artmıştır.		
6-Locke'a göre insan zihni doğuştan bilgi yüklüdür.		
7- Kant'ın "Algısız kavramlar boş; kavramsız algılar kördür." ifadesi varlığın oluşumu problemine yöneliktir.		
8- 18.yy-19. Yy da felsefe; edebiyat ve sanat ile iç içedir.		
9- 18.yy-19. Yy felsefesinde mutlak monarşiye dayalı devlet fikri ön plana çıkmıştır.		
10- 18.yy-19. Yy da edebiyatta ortaya çıkan ve etkili olan romantizm akımıdır.		

